

Извјештај је доступан на енглеском, босанском, хрватском и србском језику. Међутим, текст на енглеском језику је једина службена верзија извјештаја

МЕЂУНАРОДНА ИЗБОРНА ПОСМАТРАЧКА МИСИЈА ОПШТИНСКИ ИЗБОРИ 2004 ГОДИНЕ-БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Саопштење о прелиминарним сазнањима и закључцима

Сарајево, 3 октобар 2004. године – Канцеларија за демократске институције и људска права при ОЕБС-у, заједно са Конгресом Локалних и Регионалних Власти Европе, оформила је Међународну Изборну Посматрачку Мисију за општинске изборе који се одржавају 2. октобра, као одговор на позив упућен од стране Изборне Комисије Босне и Херцеговине. Међународна Изборна Посматрачка Мисија је посматрала изборни процес и на основу тога је било могуће процијенити да ли он задовољава принципе демократских избора, укључујући обавезе и мјерила ОЕБС-а, Вијећа Европе, као и то да је све у складу са домаћим законодавством.

Саопштење о прелиминарним сазнањима и закључцима издато је прије завршетка процеса бројања гласова, објављивања изборних резултата и прије него су све тужбе и жалбе прослијеђене од стране изборних и судских власти. Завршна оцјена избора ће зависити од начина на који ове важне процедуре буду извршене.

ПРЕЛИМИНАРНИ ЗАКЉУЧЦИ

Администрација општинских избора, одржаних 2. октобра 2004. године у Босни и Херцеговин, била је у складу са међународним стандардима, узимајући у обзир јединствен послерије-ратни политички систем земље. Успјешно праћење избора назначило је даљи напредак ка учвршћивању демократије и владавине домаћег законодавства.

Ови избори су били посебно значајни, јер су били први избори у потпуности финансирани од стране Босне и Херцеговине; први пут су начелници директно бирани; први изборни режим који сједињује град Мостар; први избори за Скупштину Дистрикта Брчко; и први избори одржани под неколико нових амандмана Изборног Закона. Директни избор начелника је као велики напредак усвојен кроз редовне парламентарне процедуре оба ентитета Босне и Херцеговине, Републике Србске (РС) и Федерације Босне и Херцеговине (ФБиХ).

Упркос прогресу, они су ипак и даље транзицијски избори. Услед јединствене конституције Босне и Херцеговине, ултимативне власти још увијек почивају на међународној заједници. Иако је овакво уређење у складу са мандатом међународне заједнице за одржавање мира у Босни и Херцеговини, и у складу са међународним законом као што је изложено у обавезујућој резолуцији Вијећа Сигурности УН-а и других међународних тијела, сам резултат изборног процеса је понекад неправилан, или чак

недемократски, у односу на међународне изборне стандарде. На примјер, смјењивање изабраних чиновника или одређених особа с листе кандидата, без поновне провјере заштитног процеса током самих избора.

Избори су били вриједни пажње због слиједећих достигнућа :

- Уопштено тиха и мирна изборна кампања, са само неколико извјештаја о застрашивању;
- Поштивање слободе покрета, удружења и израза;
- Уочљиви напреси у међу-ентитетском политизирању, гдје одређени број странака захтјева да се обрати гласачима из различитих етничких група;
- Даља нормализација изборног процеса врши се парламентарним процедурама, путем којих се врши усвајање закона како на државном тако и на ентитетском нивоу.
- Државна Изборна Комисија која је успјела одржати повјерење међу политичким странкама на високом нивоу и радила по принципу концензуса
- Измијењена метода бирања чланова Бирачког Одбора, што је побољшало транспарентност и појачало уобичајену подршку од стране политичких странака.
- Релативно благонаклоно медијско окружење, и битно, иако мало заморно медијско праћење избора од стране оба ентитета.

У исто вријеме, неколико пропуста се може приписати овим изборима, укључујући :

- И даље је политички систем БиХ почивао на етничкој подјели, што је био случај и у овој изборној кампањи.
- Стално настојање главних политичких странака да критикују интегритет изборног система, што се најбоље показало њиховом константном бригом за изборне преваре, иако убједљивих доказа о преварама није ни било;
- Неоправдано компликовани систем који мали број бирача разумије, што укључује дуготрајне процедуре бројања гласова које могу умањити увјерљивост резултата ;
- Неуспјех власти, а нарочито неких општинских одбора и скупштина, да на вријеме осигурају адекватна средства за изборе;
- Потреба за наставком дјеловања међународне заједнице у разним сегментима изборног процеса, на најосновнијим нивоима, је резултат неуспјеха јавних званичника да испуне своје одговорности према Генералном Оквирном Мировном Споразуму БиХ или неуспјеха политичких странака да на вријеме постигну споразум о закону.

Дан избора је био миран и без инцидената. Одазив бирача је био 46%. Посматрачи су оцијенили процес гласања позитивно за огроман број бирачких мјеста која су обишли (93%). Главне проблеме представљала су групна гласања, бирачи који нису могли наћи своја имена на бирачким списковима, присутност неовлаштених особа на бирачким мјестима. Полиција је реаговала у неколико изолованих инцидената на дан избора. Посматрачи су процијенили пребројавање гласова као „слабо“ или „веома слабо“ у 20% случајева, мада ово одражава лошу процедуру а не манипулацију.

Институције Међународне Изборне Посматрачке Мисије су спремне да помогну властима и цивилном друштву БиХ у наставку побољшања изборног процеса.

ПРЕЛИМИНАРНА САЗНАЊА

Кратак преглед

Општинским изборима 2. октобра 2004. године ће се додијелити четворогодишњи мандати за 142 општинска одбора/скупштине у цијелој Босни и Херцеговини. Преко 26,600 кандидата захтјевало је 3,145 позиција у општинским одборима и скупштинама, док је било 809 кандидата за начелника. Укупно је било 70 политичких странака, 18 коалиција, 180 независних кандидата и 6 здружених листа независних кандидата, који су били потврђени за изборе, пружајући тиме велики избор за бираче. Први пут се директно бирају начелници у свим општинама, осим у граду Мостару и Дистрикту Брчко што представља значајан корак напријед према директној демократији на локалном нивоу.

Након избора одржаних 2002. године, формиране су три одвојене коалиције које су владале на државном и ентитетском нивоу. Странке које су се ујединиле, у тим коалицијама одлучиле су да се одвојено кандидују на овим општинским изборима, иако су и неким општинама исти кандидати подржавани за начелника. Избори представљају тест издржљивости за већину владајућих странака на средини њихових четворогодишњих мандата.

Законодавни оквир

Разни државни и ентитетски закони који се тичу изборних питања чине основу за демократски изборни процес. Нарочито, Изборни Закон БиХ (изборни закон), донешен 2001. године, пружа добар оквир за изборе.

2004. године, уз Изборни Закон усвојени су и одвојени закони РС и ФБиХ о директном избору начелника. Значајно је истаћи да су ови закони били усвојени путем редовних парламентарних процедура, а не наметнути. Скупштина Дистрикта Брчко је усвојила свој закон о изборима у Дистрикту Брчко. Додатни амандман Изборног Закона БиХ одредио је систем општинских избора у Мостару. Резултат је то, да је правни оквир за општинске изборе неуобичајено компликован, што даје спој различитих изборних система и процедура:

- Пропорционални систем у избору општинских одбора
- Већинско одлучивање при избору начелника у РС;
- Скраћени преференцијални систем за директни избор начелника у ФБиХ;
- У Дистрикту Брчко, пропорционални систем за избор чланова Скупштине, са минималном заступљеношћу три „конститутивна народа“ БиХ и „осталих“, са накнадним индиректним одабиром начелника од стране Скупштине;
- У Мостару, пропорционални систем и са изборним јединицама и са градском изборном јединицом, минималном и максималном заступљеношћу три „конститутивна народа“ БиХ и „осталих“ са накнадним индиректним избором начелника од стране Скупштине.

Сложеност система довела је политичке странакe и бираче у неку врсту конфузије.

Нови изборни оквир који уједињује Мостар представља компромис који је направљен да би се осигурала политичка равнотежа сва три конститутивна народа. Овај нови систем је узроковао политичку контраверзност, иако изгледа да је сада углавном прихваћен од главних странака. Ипак неки елементи компликоване изборне формуле су проблематични: већина становника града може убацити два гласа за одборнике, али становници једног дијела града добијају само један глас. Становништву града које чини шест изборних јединица које се веома разликују је додијељен исти број мјеста. Постоји горња граница за тачан број мјеста која у вијећу може имати један конститутивни народ, без обзира на његову заступљеност међу становништвом.

Ово су били први избори за Скупштину Дистрикта Брчко. За разлику од других дијелова земље, овдје изборни оквир успоставља Коначна одлука Међународног суда, која даје међународном Супервизору крајњу власт над Дистриктом, укључујући изборни процес, што је резултирало слабијим приказом локалне контроле над изборима.

Општински избори су одржани прије усвајања Закона о локалној самоуправи у РС и ФБиХ. Резултат тога је да су бирачи гласали не знајући које су то тачно овлаштења институција које они бирају.

Под јединственим законодавним оквиром БиХ, устав је дио Општег Оквирног Мировног Споразума. Мировни Споразум је допуњен обавезујућим резолуцијама Вијећа Сигурности УН-а и одлукама Вијећа за Имплементацију Мира које дају огромне овласти Високом представнику и другим међународним актерима, посебно у вези са изборима. Ова ситуација је имала велики утицај на изборни процес. Посебно, у годинама након Мировног споразума, неколико стотина особа је уклоњено са њихових позиција од стране међународних власти, што значи да се више не могу кандидовати на изборима. Кориштена процедура не нуди одговарајућу заштиту процеса као што је јавна расправа или судски преглед. Недавно, 30.06.2004, Високи представник је, из различитих разлога уклонио 59 особа са функција и/или позиција у политичким странкама, скоро сви су били из Српске Демократске Странке (СДС). Прије тога Високи представник је финансијски санкционисао СДС и још једну велику странку, Хрватску Демократску Заједницу (ХДЗ), због различитих прекршаја, такођер без могућности на исправан процес. У другој акцији, измијењени Изборни закон који представља уједињен изборни систем за град Мостар (члан 19) наметнут је одликом Високог представника након што водеће политичке странке нису успјеле да дођу до споразума ни након продужених преговора. Међународни посматрач у Брчком, суспендовао је једног кандидата са јавне службе дуго након што је кампања почела, иако ово дјело није утицало на његов статус кандидата. Док су таква дјела представника међународне заједнице у истој равни са њиховим задаћама да промовишу мир и усклађеност са резолуцијама Сигурносног Вијећа УН-а, она су према међународним изборним стандардима ако ништа друго, неисправна или чак недемократска. Жалосно је то да ситуација у БиХ још увијек стоји на тачки да се такве мјере сматрају неопходним.

Прилично мали број службених жалби је предат Изборној Комисији БиХ или Одбору за изборне тужбе и жалбе. Најозбиљнији случајеви су били када је независни кандидат из општине Брчко био уклоњен са листе, само два дана прије избора, као и случај када је

кандидат за начелника у Бања Луци суспендован одмах по затварању бирачкоих мјеста, и у оба случаја наилазимо на подстицање на мржњу. На дан избора било је тек неколико случајева жалбе на државном суду и они су јако брзо обрађени. Мали број тужби одржава опште задовољство изборном администрацијом. Ипак, то такође може бити резултат комплексности жалбене процедуре, која би могла одбити заинтересоване људе који желе да попуне службену тужбу. Активисти неких политичких странака изразили су неповјерење у то да је жалбена процедура могла довести до тога да се исправе разлози жалбе. Члановима Канцеларије за Демократске Институције и Људска Права, Изборна посматрачка мисија је првобитно забранила приступ састанцима Вијећа за изборне тужбе и жалбе, али им је накнадно дозвољено да приступе.

Изборна администрација

Вијеће за изборне тужбе и жалбе је ефикасно радило и одржало висок ниво повјерења међу политичким странкама. Скоро све одлуке Изборног Вијећа БиХ су донешене концензусом. Састанци Вијећа су били отворени и транспарентни. Већина правила и одредби за надопуну Изборног закона је усвојена правовремено. Општинске изборне комисије су радиле професионално, иако су неке задобиле мање повјерења од стране јавности. Било је нешто више од 4000 хиљаде отворених бирачких мјеста за ове изборе.

Бирачки систем у БиХ је јако компликован. Поред преференцијалног гласања за начелнике у ФБиХ, бирачи у оба ентитета користе систем отворених листа Општинског Изборног Вијећа. Постоје одвојена бирачка мјеста за различите категорије бирача: непотврђени гласачки листићи, гласање у одсутности и “обични”. Непотврђени гласачки листићи и гласачки листићи за гласање у одсутности се броје у Центру за пребројавање у Сарајеву, заједно са гласачким листићима за гласање путем поште из иностранства и гласачким листићима које прикупе покретни тимови. Уз то, преференцијални гласови, након прве преференције за начелнике у ФБиХ се броје у Сарајеву. Ово резултира једним веома дугим процесом бројања у Сарајеву, који може трајати више од једне седмице и који може промијенити прелиминарне резултате које објави Општинска Изборна Комисија. На крају, ова процедура може умањити повјерење јавности у пребројавање и у саме резултате.

Имплементација новог система жријебања за именовање чланова Бирачког одбора, који су били бирани од стране свих кандидата и странака, је било контраверзно питање. Систем се суочио са веома сложеним захтјевима, успостављеним од стране Изборног Закона. Изборна Комисија БиХ је издала посебно Упутство, у коме је успостављен систем жријебања, ал ово Упутство није гарантовало испуњење обавеза према Закону о мултиетичности, заступљеност «опозицијских» политичких странака, као и то да неће бити више од једног члана једне политичке странке у Бирачком одбору. Надаље, Упутство се није на конзистентан начин примјенило од стране свих Општинских Изборних Комисија. У одређеном броју општина политичке странке уложиле су жалбу Општинској Изборној Комисији али и Изборној комисији БиХ. Као одговор на то, неколико Општинских Изборних Комисија је измјенило позиције неких предсједавајућих и неких чланова. Изборна комисија БиХ је одобрила бројне молбе које су успјеле досегнути тај ниво. Тако да имамо случај у Широком Бријегу, гдје је одржано ново ждријебање. У двије друге општине одлучено је само два дана прије избора да се изврше изврше измјене у

саставу Бирачког Одбора. Упркос овим проблемима, генерално, изгледало је да су политичке странке задовољне са системом ждријебања, иако су велике странке сматрале да је то дало не заслужену предност мањим странкама. Забрињавајуће је такође било и то да неки чланови Бирачког Одбора не посједују потребно искуство за рад и изборној администрацији, као и то да се многи можда неће појавити на дан избора, јер су регистровани на бирачким мјестима далеко од својих кућа.

Изборна Комисија БиХ је заузела такав став да је вршила поновни преглед састављања и одређивања предсједавајућих особа у Бирачким Одборима, само у случајевима када јој је била достављена званична молба.

У већини општина, Општинска Изборна Комисија се унапријед побринула да на добар и прави начин подучи чланове Бирачког Одбора.

Веома битна ствар је била само финансирање избора, нарочито због тога што су ово били први избори у потпуности финансирани од стране БиХ власти. Доприноси општина за трошкове Изборне Комисије БиХ (нпр. за припрему листића, за бројачки центар у Сарајеву и др. неопходне трошкове) су до 28 септембра достигли 86.6% од захтјеване цифре. Ипак, било је знатних неслагања у средствима која су на располагању Општинским Изборним Комисијама, неколико Општинских Изборних Комисија изјавило је да оне не располажу довољним средствима, која би могла покрити њихове директне трошкове, од којих су најважнији били трошкови за плате члановима Бирачког Одбора. Изборна комисија БиХ је чинила знатне напоре да се охрабре релевантни надлежни органи у БиХ да би се надокнадио недостатак у финансијама; три дана прије избора били су у могућности да осигурају гаранције од ентитетских и кантоналних влада, да ће преостале недостатке у финансирању директних и индиректних трошкова бити покривени

Регистрација бирача завршена је 17. јуна. Укупни број регистрованих бирача је маргинално опао у односу на 2002. годину, на нешто више од 2.3 милиона, иако је забиљежен знатан пад броја бирача који гласају путем поште Изборна Комисија БиХ заједно са локалним званичницима се прилично трудила да усклади бирачке спискове. Иако су још увијек највеће политичке странке и многе Општинске Изборне Комисије тврдиле да су спискови не тачни и да постоје примјери погоршања у односу на задње изборе. У неколико општина направљене су велике грешке, може се издвојити Какањ гдје се преко 1000 регистрованих бирача није нашло на бирачким списковима. Док је Изборна Комисија натојала да им омогући да гласају, неки појединци су били спријечени да се кандидују за одређене функције или да врше одређене дужности у Бирачким Одборима.

Три међународна представника су и даље предсједала седмо-чланом Изборном Комисијом БиХ. Какогод, државни представници су били ти који су водили рачуна о административним пословима током избора. Смањење улоге међународних чланова је добра претпоставка за успостављање одрживе, у цјелости државне институције. Многе политичке странке сматрају да је потребно умањити присуство међународних снага у Изборној Комисији БиХ, али и то да још увијек није право вријеме да се њихово присуство у потпуности укине.

Изборна кампања

Изборна кампања је углавном протекла мирно. Све у свему, политичке странке и кандидати нису пријавили нити једно озбиљно угрожавање њихове кампање. Било је тек неколико примјера мржње у неком од говора. Такође дошло је и до неколико мањих инцидената који су били везани за изборе. Један од најозбиљнијих инцидената је било бацање бомбе на зграду истакнутог кандидата за начелника општине Зворник, као и на очеве пословне просторије кандидата за начелника општине Цазин; у оба случаја је направљена је одређена материјална штета али није било повријеђених. Затим у Бања Луци је нападнут новинар који је радио на популарној радио станици, која је била власништво Начелника. Предсједнику скупштине општине Братунац (Бошњак) у РС је пријетила опасност од напада. Пријављена су три покушаја провале за које се сматра да су политички мотивисане.

Власти су испоштовале цивилна и политичка права на свим нивоима. Резолуција о питању поврата имовине у протекле двије године представљала је велики корак напријед, и на тај начин је уклоњена још једна од спорних ствари за изборе. Расељена лица су се могла слободно вратити у своје прије-ратне општине, гдје им је омогућено да се региструју и гласају. Слобода удружења и израза је била испоштована. Сви кандидати и политичке странке су могли слободно водити своје кампање у читавој држави.

Кампања је протекла релативно мирно. Странке су одржале неколико скупова. Било је много изборних постера, али свакако мање него на прошлим изборима. У већини општина било је веома мало значајних дебата са неким битним темама. Док су неке странке улагале велике напоре да воде кампање на локалне теме, настојало се да државна питања попут незапослености и пензија буду доминантна над локалним проблемима. У кампањама на државном и на ентитетском нивоу, подстицани су узајамни напади истакнутих политичких личности.

Заинтересованост гласача за кампање била је лимитирана, посебно међу младим људима.

Национализам је и даље главно темељно питање сваке кампање. Неколико великих странака користило је слогане и симболе који су били слабо прикривени позиви ка етничком национализму. Многе телевизијске рекламе су отворено тражиле гласове једне етничке групе. Постоје многи примјери гдје су вјерски службеници учествовали у изборним кампањама. У Стоцу су спаљене заставе бивше „хрватске републике Херцег Босне“ која је постојала за вријеме рата. У Ливну су по грађевинама исписани непријатељски анти-бошњачки графити. У Бијељини је, наводно, кандидат који је поражен на недавним српским предсједничким изборима одржао говор који подржава мржњу, у којем је заговарао „Велику Србију“ укључујући при том и РС. У Брчком је лидер једне политичке странке дао коментар којим је сугерисао да се срби требају вратити у Србију. У Шамцу је кандидат за начелника бивши ратни злочинац који је због етничког чишћења одслужио шест година затвора у Хагу. На државном нивоу многи страначки лидери су дали провокативне коментаре или понуде које су допријеле општој атмосфери етничке идентификације, а у неким случајевима и антагонизма.

16 БиХ мањина- издвојених од три конститутивна народа – су имале само маргиналну улогу на изборима. Нарочито бројна ромска популација није била довољно заступљена на гласачким списковима и чини се да је имала слабо учешће на изборима.

Као и на посљедњим општим изборима, бројне странке које су лоциране у једном ентитету распоредиле су кандидате по општинама у другом ентитету. Позитиван развој тога је чини се то што таква кампања није била усредочена првенствено на заједнице са малим бројем повратника.

Дведесет и пет невладиних организација је регистровало укупно 433 домаћа политички неопредјељена посматрача општинских избора, што је за 10% мање од броја на изборима 2002.године. група која је раније обављала ту улогу се повукла, наводећи као разлог недостатак средстава. Насупрот томе, већи број политичких странака је упослио значајан број посматрача.

Медији

БиХ има слободу како код штампаних тако и код електронских медија. Штампани и електронски медији су пружали широк дијапазон информација, које су нудиле разне политичке ставове. Медији су пружали бирачима све потребне информације о кандидатима и политичким платформама, како би они имали довољно информација приликом избора.

Генерално, електронски медији вршили су презентацију кампање на незанимљив и монотон начин, гдје су емитери изгледа више бринули о томе како ће се повинovati одредбама и избјећи могуће санкције, него направити програм који би био довољно занимљив да привуче нечију пажњу. Са друге стране, штампа је пружала широк спектар информација и различитости политичких ставова; недостатак правне регулативе око насловница омогућава штампаним медијима да буду политички опредјељени и динамични.

Начело једнаке заступљености у електронским медијима се генерално испоштовало. Посебно, два ентитетска емитера Федерална ТВ и РТ РС су се понашали у складу са одредбама, дајући кандидатима шансу да се бесплатно обраде грађанима путем ТВ-а. Нова државна телевизија БХТ није емитовала никакве информације о изборима осим реклама за обучавање бирача, које је направила Изборна Комисија БиХ. По новим одредбама сви електронски медији морају покривати изборну кампању, укључујући и приватне емитере који уопште не емитирају вијести. Њихов материјал, у сваком случају, садржавао је дуге, монотоне прегледе изјава за штампу политичких странака.

По новом измјењеном Изборном закону, по први пут су дозвољене плаћене политичке емисије на електронским медијима и неколико странака је користило ту прилику. Емитери су се углавном понашали у складу са одредбама о политичком оглашавању.

Регулаторна агенција за комуникацију добила је 15 жалби на понашању медија, то је број сличан ономе од прошлих избора. Оне су углавном везане за неједнак третман политичких субјеката. Многе од њих су још увијек у процесу.

Два дневна издања новина су прекршила Изборни закон, објављујући резултатена основу истраживања јавног мјења током 72-сатног периода предизборне шутње, а три дневна издања новина такође су прекршили забрану издавања предизборног материјала током 24 сата, дан прије избора.

Медијске организације пријавиле су притисак неких политичара и странака на медије.

Питање полова

Изборни закон захтијева да сви спискови кандидата уључују барем једну трећину жена или једну трећину мушкараца и подржава детаљну наредбу да се осигура биланс на свим списковима. Страначки изборни спискови су били у складу са слиједећим: укупно 9,554 жена, или 36%, су биле регистроване као кандидати за општинска вијећа и скупштине. Ипак, систем гласања путем отворених спискова прошле године је умањео проценат изабраних жена и очекује се исто и ове године.

Ентитетски изборни закони који омогућавају директни избор начелника нису у складу са Законом о једнакости полова БиХ, који је усвојио Парламент БиХ у мају 2003. године. Закон о половима захтјева да проценат оба пола у владиним тијелима, на свим нивоима, укључујући судску, законодавну и извршну власт, одражава једнаку полну заступљеност. Иако није баш јасно како би се закони о директном избору начелника требали ускладити са Законом о половима, изгледа да никакво службено разматрање није проведено по овом питању. Само 32 жене од 809 кандидата су биле кандидоване за начелника.

Жене су у већем броју заступљене у изборној администрацији.

Присуство жена и њихова заступљеност у хијерархији странака је и даље на ниском нивоу. Питања која се односе на жене ријетко су се помињала током кампање и страначке платформе су се у својим порукама мање фокусирале на женски дио бирачке популације.

Дан избора и пребројавање гласова

Дан избора је био миран и без инцидената. Веома мали број оптужби о значајним неправилностима је пријављен посматрачима. Према информацијама из Изборне Комисије БиХ, 14 инцидената на гласачким мјестима, ни један озбиљан-је истражен од стране полиције на дан избора.. Одазив бирача износи 46% .

Бирачка мјеста, са неколико изузетака су отворена на вријеме, те је саопштено да упослени на бирачким мјестима раде упркос томе што и даље постоји могућност да неће бити плаћени за то.

Од скоро 1,100 бирачких мјеста која су посјетили посматрачи, само су у 7% њих оцијенили спровођење изборне процедуре као „слабу“ или „врло слабу“. Највећи проблем је тај што гласаћи нису били у могућности да нађу своја имена на гласачком списку у 58% посматраних гласачких мјеста. У много случајева ,чини се да је разлог био то што су гласачи отишли на погршно гласачко мјесто или се нису регистровали. Остали проблеми укључују групно гласање у 20% случајева и присуство неовлаштених особа на гласачком

мјесту у 9% случајева. Осим тога процес гласања протекао је уредно са великим бројем посјећених бирачких мјеста. Неуобичајене тенжње на бирачким мјестима су забиљежене у само 3% посјета, и кампања је примјеђена на само 2 бирачка мјеста. Ппромотивни материјали су примјеђени у радијусу од 50м од бирачких мјеста у 6% посјета бирачким мјестима. Значајно је истакнути да је само у малом броју случајева примјеђен утицај на гласаче или чланове бирачког одбора.

По питању заштитних мјера интегритета бирачког процеса, бирачи су у 98% случајева показали документе са фотографијом, сваки бирач је потписао бирачки списак у 98% случајева, док је 95 % бирача тајно гласало.

Домаћи посматрачи, припадници политичких странака примјеђени су на 98 % посјећених бирачких мјеста. Ипак, од овог процента, само 5% су били нестраначки опредјељени представници цивилних друштава. Накнадним статистикама утврђено је драматичан пад у односу на прошле изборе.

Посматрачи су оцијенили да је бројање гласова мање позитивно него процес гласања; 20% посматраних процеса пребројавања је оцијењено као „слабо“ или „врло слабо“. Иако је разумјевање чланова бирачких одбора самог процеса пребројавања оцијењено као „слабо“ или „веома слабо“ у 32% случајева, ово одражава лошу администрацију прије него манипулацију. Остали примјеђени проблеми укључују не објављивање јавности, резултата бројања у 39% случајева.

ПОДАЦИ О МИСИЈИ И ПРИЗНАЊА

Госп. Петер Еицхер је био шеф Изборне Посматрачке Мисије. Госп Станислав Бернат је предводио делегацију Вијећа Европе – Конгреса локалних и регионалних власти Европе.

Изборна Посматрачка Мисија је успостављена у Сарајеву 28. августа и убрзо након тога почела је пратити изборни процес, са 11 Дугорочних посматрача који су лоцирани у 7 градова у цијелој земљи.

На дан избора, Међународна Изборна Посматрачка Мисија је размјестила отприлике 200 посматрача из чланица ОЕБС-а, укључујући шесто-члану делегацију Конгреса локалних и регионалних власти Европе. Представници амбасада земаља чланица ОЕБС-а и Партнера за сарадњу у Сарајеву, те међународних организација, дали су такође Међународној Изборној Посматрачкој Мисији краткорочне посматраче. Међународна Изборна Посматрачка Мисија захваљује се на њиховој помоћи. На дан избора, посматрачи су направили око 1,300 посјета на 1,100 бирачких мјеста од отприлике 4.000 колико их има у цијелој земљи.

ОЕБС-ов Одјел за Демократске Институције и Људска Права ће дати детаљан извјештај о овим изборима отприлике један мјесец након завршетка овог процеса.

Међународна Изборна Посматрачка Мисија се жели захвалити Министарству вањских послова, Изборној комисији, и другим државним и локалним властима на њиховој помоћи и сарадњи током посматрања. Ова Мисија такође жели да се захвали и ОЕБС Мисији у Босни и Херцеговини, уреду Високог представника и уреду Вијећа Европе у Сарајеву, као и другим међународним организацијама и амбасадама у Сарајеву на њиховој подршци, током трајања мисије.

За додатне информације, молимо вас да се обратите:

- Гђа. Урдур Гуннасоттир, Гласноговорник ОДИХР, у Варшави (+48 22 520 0600); или Гдин. Вадим Зхдановицх, Савјетник за изборе, ОДИХР, у Баршави +48 22 520 0600.);
- Гђа Царолине Хелене Мартин, Секретариат Конгреса, Конгрес локалних и регионалних власти Европе, у Стразбургу, (+33 3 88 47 30 18.);

Адреса ОЕБС/ОДИХР ЕОМа:

Алеја Босне Сребрене бб
71 000 Сарајево, Босна и Херцеговина
тел.: +387 33 760 700, +387 33 760 710; фа.+387 33 752 715
е-маил: office@odihrbih.org
ОЕБС/ОДИХР website: www.osce.org/odihr